

Проверка на критерии и доказателства

Работна матрица преди публикуване

Инструмент за проверка дали критериите за подбор са необходими, пропорционални, ясно публикувани и подкрепени с допустими доказателства - и дали после се прилагат еднакво към всички кандидати и участници.

Един критерий трябва да издържи пет теста

1) нужен ли е за изпълнението; 2) свързан ли е с предмета; 3) пропорционален ли е на стойността, обема и сложността; 4) доказва ли се с допустим документ; 5) публикуван и приложен ли е по един и същ начин към всички.

Трите допустими групи по ЗОП

Годност / правоспособност

Регистрация, членство, разрешение или друга професионална годност, когато това е необходимо за упражняване на дейността.

Икономическо и финансово състояние

Оборот, професионална застраховка или други допустими показатели за финансов капацитет.

Технически и професионални способности

Опит, експерти, техника, мерки за качество и други допустими показатели за капацитет за изпълнение.

Критерий за подбор ≠ показател за оценка

Критерият решава дали кандидатът има минимален капацитет да изпълни поръчката. Показателят за оценка сравнява допустимите оферти. Не пренасяйте автоматично опит, оборот или общ фирмен капацитет в методиката за оценка.

Версия 1.0 · 6 септември 2026 г.

1. Матрица за всеки критерий

Попълнете отделен ред за всеки критерий и за всяка обособена позиция, ако изискванията са различни. Ако не можете да дадете кратък и убедителен отговор в някоя колона, критерият вероятно трябва да бъде преразгледан.

1. Какъв точно е критерият?	Запишете минималното изискване с конкретна измерима формулировка.
2. Защо е необходим?	Какъв реален риск за изпълнението покрива? Защо без него не може надеждно да се установи капацитетът?
3. С какво е свързан?	Коя част от предмета, обема, стойността или сложността оправдава изискването?
4. Пропорционален ли е?	Не изисква ли повече опит, оборот, експерти или ресурс, отколкото реално е нужен?
5. Как се доказва?	Посочете точно документа/информацията, допустими по приложимия режим.
6. Къде е публикуван?	Обявление/поканата, документация и образци трябва да са съгласувани.
7. Как ще се прилага?	Какво означава „отговаря“ и „не отговаря“? Еднакво ли ще важи за победителя и за останалите?

Проверете съгласуваността

Официалните програмни checklist-и сравняват критериите и документите за доказването им между обявлението/поканата и документацията. Изискването не трябва да се появява с различен праг, период, предмет или доказателство на различни места.

Мини-модел за попълване

Критерий	Опит в изпълнение на дейности, сходни с предмета на поръчката.
Защо	Необходим е практически капацитет за изпълнение на конкретния тип услуга.
Пропорционалност	Изискването се формулира по характер/обем на дейността, без конкретна програма, фонд или възложител.
Доказателство	Документите и информацията се определят по приложимия законов ред.
Проверка	Същата дефиниция на „сходна дейност“ се прилага към всички.

2. ЗОП: критерий → допустимо доказателство

По чл. 59 ЗОП възложителят може да използва само предвидените в закона критерии за подбор и не може да изисква други документи за доказване извън посочените в ЗОП. Критериите и документите за доказването им се посочват още в обявлението/поканата.

Група	Типичен критерий	Какво проверявате при доказването
Годност / правоспособност	Регистрация, лиценз, членство или друга нормативно изискуема професионална годност.	Документът действително доказва точно изискваната годност; чуждестранните лица не са поставени в необосновано по-неблагоприятно положение.
Икономическо и финансово състояние	Оборот; професионална застраховка; допустими финансови показатели.	Изискването е пропорционално; за общия оборот се спазва законовото ограничение, освен ако по-висок размер е надлежно мотивиран; доказателствата са сред допустимите по чл. 62.

Технически и професионални способности

Изискванията могат да се отнасят до сходен опит, експерти, техника/оборудване, контрол на качеството и други допустими показатели по чл. 63. Доказването следва чл. 64.

Само релевантното

Контролният лист изрично предупреждава да не се изисква опит само по обществени поръчки, по конкретна програма/проект, по конкретен източник на финансиране или определен брой договори с прекомерно конкретизиран предмет.

ЕЕДОП и доказателствата са различни етапи

В процедурите, в които се използва ЕЕДОП, участникът по принцип декларира съответствието си на етап оферта/заявление, а доказателствата се изискват по приложимия ред. Не превръщайте документацията в автоматично искане на целия доказателствен комплект от всички участници, ако законът не го изисква.

Обединения, трети лица и подизпълнители

- При обединение проверете кой член изпълнява дейността и кой трябва да покрие критерий, свързан с професионална компетентност, опит, регистрация или сертификат.
- Ако участникът се позовава на капацитет на трето лице, доказването трябва да обхваща реалното разполагане с този капацитет и приложимите законови изисквания.
- Когато критерий се покрива чрез подизпълнител, проверете дали неговото участие и дейност са съвместими с начина, по който критерият е деклариран и доказан.

3. ПМС № 4/2024: отделни особености

При публичната покана критериите за икономическо и финансово състояние и за технически възможности/квалификация не са задължителни. Ако бенефициентът ги постави, те трябва да са свързани с предмета и пропорционални.

Специфичен оборот	Публикуваният програмен checklist проверява специфичният оборот да не надхвърля два пъти прогнозната стойност на процедурата/позицията.
Период за опит	До 3 години за доставки и услуги и до 5 години за строителство, считано от датата на подаване на офертата.
Икономическо и финансово състояние	ПМС № 4/2024 допуска документи като банкови удостоверения, финансови отчети/части от тях, справка за оборот и професионална застраховка, когато е приложимо.
Технически възможности / квалификация	Допускат се документи според характера и обекта на поръчката - напр. списъци на сходни доставки/услуги, технически средства, оборудване, лица/организации и други изрично предвидени доказателства.

Не пренасяйте автоматично правилата от ЗОП към ПМС № 4/2024

Двата режима са сходни по принципите за връзка с предмета и пропорционалност, но конкретните ограничения и допустимите доказателства не са идентични. Винаги започвайте от приложимия режим.

Когато кандидатът не може да представи поискан документ

ПМС № 4/2024 допуска при обективни причини икономическото и финансовото състояние да бъде доказано с друг документ, който бенефициентът приеме за подходящ. Това не означава свободно заменяне на доказателства без мотиви - причината и еквивалентната доказателствена стойност трябва да могат да се обяснят.

Преди да искате документ, задайте още един въпрос

Може ли информацията да бъде проверена в публичен безплатен регистър или да бъде получена служебно? Не създавайте излишна административна тежест, когато приложимият режим не го изисква.

4. Червени флагове преди публикуване

„Опит по Interreg / конкретна програма“ Източникът на финансиране сам по себе си не доказва технически капацитет за предмета.	„Опит само по обществени поръчки“ Формата на предходния договор не е автоматично характеристика на способността да се изпълни предметът.
Прекомерно конкретен сходен предмет Комбинация от множество характеристики може фактически да остави един или много малко потенциални оператори.	Излишно висок оборот Проверете законовия лимит и реалната необходимост спрямо стойността, обема и срока.
Твърде много експерти За всеки експерт трябва да има реална функция в изпълнението, а изискваните години/проекти/сертификати да са пропорционални.	Документ, който законът не предвижда По ЗОП доказателствата за критериите не се измислят свободно.
Различно изискване в различни документи Обявление, документация, образци и проект на договор трябва да говорят едно и също.	„Ще преценим на комисия“ Неясният критерий не се спасява с последващо тълкуване. Минималното изискване трябва да е разбираемо предварително.

Огледалният тест

Ако критерият или доказателството води до отстраняване на участник, проверете дали победителят е покрил абсолютно същото изискване по същия стандарт. Това е един от най-полезните тестове за равно третиране.

Финален тест за пропорционалност

- Мога ли да обясня с едно изречение защо критерият е нужен за конкретното изпълнение?
- Ако намаля изискването, създавам ли реален риск за качествено изпълнение или просто разширявам конкуренцията?
- Ако увелича изискването, получавам ли реална допълнителна сигурност или само по-малко потенциални участници?
- Мога ли да защита периода, броя, размера или сертификата с конкретна характеристика на поръчката?

5. Работен лист за конкретната процедура

Копирайте тази страница за всеки критерий или я използвайте като предварителна вътрешна проверка.

Процедура / позиция	
Критерий за подбор	
Група	☐ годност ☐ икономическо/финансово състояние ☐ технически/професионални способности
Конкретно минимално изискване	
Защо е необходимо за изпълнението?	
Връзка с предмет / стойност / обем / сложност	
Документ / информация за доказване	
Къде е публикуван критерият?	☐ обявление/покана ☐ документация ☐ образец/ЕЕДОП ☐ друго
Обособена позиция	
Как ще се прилага към обединение / трето лице / подизпълнител?	
Публичен регистър / служебна проверка	
Проверка за равно третиране	

Финална самопроверка

- ☐ Всеки критерий е законово допустим по приложимия режим.
- ☐ Всеки критерий е необходим и пропорционален.
- ☐ Всеки документ доказва точно съответния критерий.
- ☐ Няма изисквания за конкретен фонд, програма, възложител или форма на предходно възлагане без обективна причина.
- ☐ Няма противоречие между обявление/покана, документация и образци.
- ☐ Правилата за обединения, трети лица и подизпълнители са ясни.
- ☐ Знаем как ще проверим критерия при всеки участник по един и същ начин.

Основни източници

- Закон за обществените поръчки - раздел „Критерии за подбор“ (чл. 59-64), актуалното законодателство е публикувано от АОП. [Национално законодателство на АОП](#)
- ПМС № 4 от 11.01.2024 г. - правилата за публична покана и допустимите доказателства при критерии за икономическо/финансово състояние и технически възможности/квалификация. [Единен информационен портал](#)
- Официалните контролни листове на Програма Interreg VI-A IPA България–Сърбия 2021–2027, включително проверките за пропорционалност, допустими доказателства, еднакви критерии и ограничителни условия.